

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки та підприємництва імені проф. І.М. Брюховецького**

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

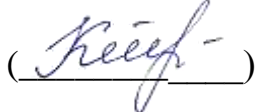
**ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА
(обов'язковий)**

Реалізується в межах освітньої програми **Лісове господарство**

за спеціальністю **205 «Лісове господарство»**

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Суми – 2023

Розробник: () Тетяна КЛЮЧКО доцент кафедри, доктор економічних наук

Розглянуто на засіданні проектної групи ОПІ 205 «Лісове господарство» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та схвалено на засіданні кафедри садово-паркового та лісового господарства (*протокол № 16 від 7 березня 2023 р*)

Гарант освітньої програми Тетяна МЕЛЬНИК

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Основи менеджменту лісового господарства			
2.	Факультет/кафедра	Економіки та менеджменту/економіки та підприємництва імені проф. І.М. Брюховецького			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність, складовою яких є ОК	205 Лісове господарство			
5.	Рівень НРК	6			
6.	Семестр та тривалість вивчення	4 курс, 1-15 тиждень			
7.	Кількість кредитів ЄКТС	3,0 (120 годин)			
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) заочна		Самостійна робота	
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	54
		26	40	–	
9.	Мова навчання	українська			
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Клочко Тетяна Анатоліївна			
10.1	Контактна інформація	канд. економ. наук доцент кафедри економіки та підприємництва імені проф. І.М. Брюховецького, Ел.адреса klochkotany@ukr.net			
11.	Загальний опис освітнього компонента	<p>Перехід економіки України до ринку вплинув на зростання вимог щодо економічної підготовки фахівців. Основи менеджменту лісового господарства - прикладна економічна дисципліна, яка вивчає форми прояву економічних законів у садово-парковому господарстві, базується на загальноекономічних, лісівничих, еколого-біологічних і технологічних дисциплінах і водночас є базовою для вивчення інших прикладних економічних дисциплін.</p> <p>Вивчення навчальної дисципліни Основи менеджменту лісового господарства завершується підсумковим контролем у формі іспиту.</p>			
12.	Мета освітнього компонента	Мета викладання навчальної дисципліни: оволодіння студентами ґрунтовних знань у сфері науки про економічні питання лісового комплексу, економічні закони і категорії, економічну діяльність виробництва, розрахунок економічних показників, вирішення основних проблем економіки, типові господарські ситуації, а також необхідності раціонального використання всіх видів ресурсів			
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	<p>1. Освітній компонент базується на дисциплінах з циклу бакалаврської підготовки (економічна теорія, системи технологій, лісознавство і рекреаційне лісівництво)</p> <p>2. Освітній компонент є основою для дисциплін: написання кваліфікаційної бакалаврської роботи</p>			
14.	Політика академічної доброчесності	<p>Списування – завдання не зараховується.</p> <p>Використання заборонених засобів під час контрольних засобів – відповідь не зараховується.</p> <p>Плагіат – завдання не зараховується.</p>			
15.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1924			

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення дисципліни студент очікувано буде здатен:	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК				Як оцінюється ДРН
	ПРН 4	ПРН 7	ПРН 10	ПРН14	
ДРН1: здатність професійно вирішувати поставлені завдання з організації та ведення лісового господарства	x				Тести множинного вибору, виконання есе
ДРН2: застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності	x	x			Тести множинного вибору, виконання есе
ДРН3: здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію; здатність розробляти проектну документацію, зокрема, описи, положення, інструкції та інші документи; здатність організувати роботу малих колективів виконавців;	x	x	x		Розрахункове завдання, виконання есе
ДРН4: вміння, розраховувати виробничі можливості лісгосподарських підприємств; розраховувати техніко-економічні показники підприємств лісового господарств; надавати економічне обґрунтування модернізації підприємств				x	Розрахункове завдання, виконання есе
ДРН5: впроваджувати з фахівцями інших галузей розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва				x	Розрахункове завдання, виконання есе

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Розподіл в межах загального бюджету часу, заочна			Рекомендована література О – основна, Д - додаткова
	Аудиторна робота		Самостійна робота	
	Лк	Пз		
Тема 1. Теоретико-прикладні основи економіки лісового господарства 1. Предмет, метод, завдання економіки лісового і садово-паркового господарства, її місце в системі природничих, технологічних і суспільних наук. 2. Зміст дисципліни, її зв'язок з іншими дисциплінами навчального плану. 3. Методи економічних досліджень. 4. Види навчальної діяльності студента і навчальних занять, форми контрольних заходів з навчальної дисципліни. 5. Роль навчальної дисципліни у формуванні	4	2	3	О (1,3) Д (1,2,3)

фахівця з лісового господарства, набуванні ним необхідних соціально важливих і професійних знань та умінь.				
Тема 2. Місце лісового господарства в національній економіці 1.Класифікатор видів економічної діяльності. 2.Характеристика, особливості лісового господарства. 3. Значення та місце лісового господарства в економіці України. 4. Підприємства лісового господарства.	4	2	3	О (1,3) Д (1,2,3)
Тема 3.Лісовий фонд, лісові ресурси. Використання лісосировинної бази 1. Лісові ресурси світу. Лісовий фонд. Зелені насадження. Користування земельними ділянками лісового фонду. 2. Державний лісовий кадастр. Реєстр зелених насаджень. 3. Показники використання лісових ресурсів та оцінювання стану зелених насаджень. 4. Характеристика лісів та зелених насаджень України. Сучасний стан використання лісових ресурсів України.	2	2	3	О (1,3) Д (1,2,3)
Тема 4.Основний капітал підприємства 1. Матеріальні активи як сукупність виробничих фондів та іншого майна підприємства. 2. Поділ виробничих фондів на основні та оборотні. 3. Оцінювання, класифікація і структура основних фондів.	2	2	2	О (1,2) Д (1,2,3)
Тема 5.Оборотний капітал підприємства 1. Оборотні засоби, обігові кошти, їх склад, структура та джерела утворення. 2. Кругообіг оборотних засобів. 3. Стадії обороту та показники, які характеризують кругообіг і використання оборотних засобів. 4. Шляхи прискорення кругообігу та підвищення ефективності використання оборотних засобів.	2	2	3	О (1,2) Д (1,2,3)
Тема 6. Кадри, продуктивність праці в лісовому і садово-парковому господарстві. 1. Праця, її соціально-економічне значення в суспільному виробництві та лісовому господарстві. 2. Продуктивність праці. Показники і методи оцінювання продуктивності праці. 3.Персонал підприємства. Класифікація кадрів. 4.Оборот і плинність кадрів та показники. Мотивація праці	2	2	8	О (1,2) Д (1,2,3)
Тема 7. Заробітна плата в лісовому господарстві 1.Соціально-економічна сутність заробітної плати та її структури. 2.Організація оплати праці в лісовому господарстві. 3.Форми і системи оплати праці. 4.Оплата праці робітників, службовців, спеціалістів в лісовому господарстві.	2	2	6	О (1,2) Д (1,2,3)
Тема 8.Собівартість продукції господарства 1. Собівартість продукції лісового і садово-паркового господарства. 2. Елементи витрат на виробництво, калькуляційні статті витрат. 3. Види собівартості	2	2	6	О (1,2) Д (1,2,3)
Тема 9. Ціноутворення на продукцію лісового господарства	2	4	3	О (1,2)

1.Механізм та методи ціноутворення. 2.Особливості ціноутворення на продукцію лісового господарства. 3.Механізм формування цін на необроблену деревину на аукціонах.				Д (1,2,3)
Тема 10. Фінансування і оподаткування лісового господарства 1.Фінансування лісового господарства. 2.Основні джерела фінансування лісового господарства. 3. Рента в лісовому господарстві. 4.Оподаткування в лісовому господарстві. Збір за спеціальне використання лісових ресурсів.	2	2	6	О (1,2) Д (1,2,3)
Тема 11. Врахування фактора часу в господарстві 1. Поняття про фактор часу і норму дисконту (норму росту капіталу) як об'єктивну властивість економічної системи. 2. Поняття про інвестування. 3. Критерії оцінювання ефективності інвестування. 4. Застосування методів інвестиційного аналізу в лісовому господарстві. 5. Економічно оптимальний оборот рубки. 6. Вплив основних параметрів лісоекономічної системи на тривалість обороту рубки	2	2	8	О (1,2) Д (1,2,3)
Тема 12. Економічна ефективність лісового господарства 1. Поняття про ефект і ефективність. 2. Економічний, екологічний, соціальний ефекти. Прибуток і рентабельність. 3. Загальні підходи до аналізу економічної ефективності заходів у лісовому господарстві.	2	2	3	О (1,2) Д (1,2,3)
Тема 13. Планування і прогнозування розвитку лісового господарства 1.Сутність, завдання, принципи та особливості планування лісового господарства. 2. Методи планування та види планів. 3. Організація планування лісового господарства. 4. Сертифікація лісового господарства. 5. Прогнозування у лісовому господарстві та його роль у забезпеченні сталого розвитку	2	4	6	О (1,2) Д (1,2,3)
ВСЬОГО	26	40	54	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)
ДРН1:здатність професійно вирішувати поставлені завдання з організації та ведення лісового господарства	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка есе

ДРН2: застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань, підготовка есе
ДРН3: здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію; здатність розробляти проектну документацію, зокрема, описи, положення, інструкції та інші документи; здатність організувати роботу малих колективів виконавців;	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань, підготовка есе
ДРН4: вміти, плануючи ефективно час, визначати виробничі можливості лісгосподарських підприємств; розраховувати техніко-економічні показники підприємств лісового господарства; надавати економічне обґрунтування модернізації підприємств	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань, підготовка есе
ДРН5: впроваджувати з фахівцями інших галузей розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва	Лекція, практичне заняття, дискусія	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань, підготовка есе

5. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Есе	30/30%	Протягом семестру
2.	ІРЗ (індивідуальне розрахункове завдання)	30/30%	Протягом семестру
3.	Тестування	40/40%	Протягом семестру

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Есе	<18 балів	18-21	22-27	28-30
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
ІРЗ	<18 балів	18-21	22-27	28-30
	Завдання не виконано	Методика виконання вірна, але наявні суттєві помилки	Завдання виконано, але існують несуттєві помилки	Завдання повністю виконано. Помилки відсутні

5.2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування в (Kahoot / Quizizz / Moodle)	По закінченню кожного модуля
2	Заповнення відомостей самооцінювання	По закінченню відповідної теми
3	Письмовий зворотний зв'язок на есе	Протягом 1 тижня після виконання
4	Усний зворотний зв'язок від викладача під час виконання ІРЗ	Під час виконання ІРЗ

5.3. Шкала оцінювання, що діє в Університеті:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74		
60-68	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники/посібники

1. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. Київ: Кондор-Видавництво, 2016. 378 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/12571/1/ЕП-ПІДРУЧНИК%201%20файл.pdf>
2. Лисак О.І., Андреева Л.О., Болтнянська Л.О. Економіка підприємства: навчальний посібник.. Мелітополь: Люкс, 2020. 272с. URL: <http://feb.tsatu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Lisak-O.I.-Andryeyeva-L.O.-Boltyanska-L.O.-Ekonomika-pidpr>
3. Лісове господарство: рекомендаційний покажчик. Укладач: С.Л. Боднар. Чернігів: наукова бібліотека ЧНТУ. 2016. 99с. URL: <http://library2.stu.cn.ua/Files/downloadcenter/lec%2011.pdf>

6.1.2. Методичне забезпечення

1. Терещенко С. І., Коваленко М. П. Економіка лісового господарства. Методичні вказівки для проведення практичних занять для студентів спеціальності 205 "Лісове господарство" ОС "Бакалавр" для денної та заочної форми навчання/ Суми, Сумський національний аграрний університет, 2020. 35 с.

2. Терещенко С. І., Коваленко М. П. Економіка лісового господарства. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи для студентів спеціальності 205 "Лісове господарство" ОС "Бакалавр" для денної та заочної форми навчання / Суми, Сумський національний аграрний університет, 2020. 43 с.

3. Мішенін Є. В., Ярова І. Є. Конспект лекцій для студентів спеціальностей 205 «Лісове господарство» та 206 «Садово-паркове господарство» освітнього ступеня Бакалавр 4 курсу денної та 5 курсу заочної форм навчання / Суми, Сумський національний аграрний університет, 2019. 119 с.

4. Е-курс «Економіка лісового господарства». URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1924>

6.2. Додаткові джерела

1. Синякевич І.М. Лісова політика: підручник. Київ: Знання, 2013.323 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/223024599.pdf>

2. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового і садово-паркового господарства : навчальний посібник Київ : Знання, 2012. 487 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk771587.pdf>

6.3. Програмне забезпечення

Стандартні пакети прикладних програм MS Office

6.4. Інформаційні ресурси:

1. Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС). URL: <http://pleddg.org.ua/ua/pro-promis/fokus-promis/>

2. Державний комітет статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

3. Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України URL: <http://www.idss.org.ua/>.

4. Інститут економіко-правових досліджень НАН України URL: <http://www.iepd.dn.ua/>.

5. Інститут регіональних досліджень НАН України URL: <http://irr.org.ua/>.